

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Prva ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutra“ izda-
vaja ponedeljek jutraj. — Na
roča se posebej in velja po pošt
prejemana Din 4., po razmaš-
nih dostavljena Din 5. mesečno

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 6. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Naš kralj se je vrnil

Mrtev, a vendar nesmrten zopet v objemu svojega naroda — Stotisoč ljudi se je v Splitu med grmenjem topov, zvonjenjem zvonov in sviranjem ladijskih siren poklonilo Viteškemu kralju

Split, 14. oktobra. AA. Tekom večerajšnjega dne in večera so prispele v Split ogromne množice iz vseh bližnjih in daljnih krajev Dalmacije, da se poslednjič poklonijo pozemskim ostankom čuvarja Jadrana, Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Prebivalstvo Splita je bilo vso noč na nogah. Zgrinjalo se je po ulicah in okrog postaje ter ob pomolu majorja Stojana, kjer so zgradili veličastno kapelico, okrog kapelice pa so na visokih v črno odetih strebrih goreče plamenice pošiljale k nebu pobožne molitve v brezmejni tugi skrušenega prebivalstva. Sodijo, da je bilo davi do 100.000 ljudi ob pomolu. Zalne svečanosti so bile tako mogočne, da naša jadranska obala še ni videla enakih.

Davi zarana, ob 4. so sirene vseh v pristanišču zasidranih ladij s svojim tužnim, zategnjenim glasom naznanile, da se prične poklonitev in izkazovanje zadnje časti pokojnemu kralju Aleksandru. Na pomolu majorja Stojana, kjer so se leta 1918. izkrcale prve srbske čete, je vse pripravljeno. Pomol je izprazen. Na njem kipi v zrak le ogromni, osem metrov visoki katafalk v obliki velikega žrtvenika. Vrh žrtvenika je kraljevska krona. Ob strani sta postavljena dva stebra, raz katera se vijajo dolge, žalne zastave. Na vseh štirih straneh pomola se dvigajo visoki odri, zaviti v črne zastave. Vse pristanišče mrgoli črnih zastav. Z banske uprave in z vseh javnih poslopij ob pristanišču se vijajo tudi državne zastave na pol droga. Po vsem mestu same žalne zastave, okna so zastrta v črno, pred slikami blagopojnega kralja v izložbenih oknih pa so gorele svečke vso noč.

Ob 5. jutraj so vojaške čete zavzele svoja mesta. Do 6. so prispeli h katafalku Nj. Vis. knez Arzen, maršal dvora general Dimitrijevič in druga suita, zatem prosvetni minister dr. Šumenkovič, minister za telesno vzgojo naroda dr. Andjelinovič, minister za socialno politiko dr. Novak, predsednik senata dr. Tomašič, podpredsednik Narodne skupščine dr. Popović, ban primorske banovine dr. Jablanović, splitski župan Kargotić, generaliteta in drugi dostojanstveniki. Vse prostor je bil ograjen z oddelki vojske in z delegacijami. Vladala je popolna tišina. Prasketanje plamenic in pljusk obalnih valov so bili edini glasovi, ki so prodirali v to grobno tišino.

Kralj se vrača

Kmalu po pol 6. uri so zadoneli prvi topovski strelci. To je bil prvi pozdrav Splita posmrtnim ostankom čuvarja Jadrana. Z zvonikov vseh cerkva se je oglasilo turbo zvonjenje. Množice so se zganile. Vedele so, da jih čakajo novi udarci bridke bolezni, ko bodo gledale krsto s posmrtnimi ostanki tistega, ki so ga spremljale na njegovo poslednjo pot preko morja s tolikšnimi upi.

Proti 6. se je pojavil vojni brod »Dubrovnik« pred pristaniščem. Topovski strelci neprestano grme v megleno jutro. Slišati je rezka in odsekana povlečja »Mirno!«.

Angleške vojne ladje oddajajo častne strele. Iz »Dubrovnik« se pojavi francoska križarka »Colbert«, ki je spremljala »Dubrovnik« vso dolgo pot iz Marseilla do Splita. Na naših vojnih ladjah, ki so se včeraj peljale »Dubrovniku« naproti in so ponoči spremljale svojega mrtvega zapovednika pri njegovem povratku v domovino, so čete postavljene v častnih vrstah. Povsod solze in blede lica. Na krmilu »Dubrovnik« je postavljen katafalk, na njem krsta, pokrita z državno zastavo. Okrog krste je častna straža oficirjev in mornarjev. Ob krsti stoje naš vojaški ataše v Parizu general Dimitrijevič, svetnik pariškega poslaništva Teofil Djurovič in komandant »Dubrovnik« Balič.

Na „Dubrovniku“

Množica valovi in drhti. Oči vseh so uprte na »Dubrovnik« in spremljajo vsako kretnjo naših mornarjev.

Točno ob 6.10 pristane »Dubrovnik« ob pomolu. Z ladje vržejo brv. Nato po hiti poveljnik »Dubrovnik« Balič na obalo, se ustavi pred Nj. Vis. knezom Arzenom in mu poda kratko poročilo.

Knez Arzen, maršal dvora Dimitrijevič, ministri in zastopniki parlamenta in senata ter ban dr. Jablanović se podajo na ladj. Knez Arzen prvi pristopi h katafalku in se globoko pokloni manom svojega velikega nečaka; solze mu zalijejo oči. Za njim se poklonijo še drugi odličniki.

Prišel je čas, da se opravijo uradne formalnosti. Sestavljajo protokol o izročitvi in o prevzemu krste in ga podpisujejo. Priprave so dokončane. Krsto prenesejo naši mornariški oficirji na pomol.

Na domači zemlji

Topovi grme. Trenutek je nenavadno svečan in dostojanstven. Vsi slede mornarjem, ki nosijo na svojih rame-nih vzvičeno breme, zadnje ostanke Viteškega kralja.

Ob 7. polože krsto na katafalk. Vojške godbe zasvirajo državno himno. Veličastni zvoki se pomešajo med grmenje topov in zvonjenje iz cerkva.

H katafalku pristopi dalmatinski episkop Irinej Djordjevič s svečeniki. Cerkvenec opravi lo prične. Mornariška letala krožijo že od 4. ure v treh eskadrilah nad morjem in mestom. Nekaj časa so nad pristaniščem, nato se krenila »Dubrovniku« naproti in ga spremlje v pristanišče. Zlaj krožijo, v velikih lokih nad pomolom, sipljejo cvetje na katafalk in izkazuje zadnje vojaške časti svojemu vrhovnemu poveljniku. Pevski zbor splitskih društev odgovarja svečenikom med njihovim cerkvenim opravilom. Po končani službi božji zaigrajo godbe državno himno.

Ob 7.20 pristopi h katafalku splitsko-makarski škof dr. Bonefačič v spremstvu treh prelatov in čita molitve.

Nato prične polagati vence kraljevske vlade, senata, skupščine, banovine, mesta Splita, angleške mornarice, admirala Fisherja, poveljnikov naših vojnih ladij itd. Medtem ko polagajo vence na katafalk, pristopi vrhovni poveljnik angleške sredozemske morna-

rice admiral Fisher k Nj. Vis. knezu Arzenu in mu izrazi svoje sožalje in sožalje angleške mornarice. Nato pristopi minister francoske mornarice Pietri, ki je prispel s križarko »Colbert«, in enako izrazi knezu Arzenu sožalje v imenu francoske vlade in francoske mornarice.

Narod ob krsti

Prične se mimohod ogromnih ljudski množic mimo katafalka. V povorki so starci in otroci, možje in žene, ugledni meščani in najsirromašnejši prebivalci iz mesta in iz okolice. Kmetje iz vsega srednjega Primorja. S solzami v očeh se poklanjajo posmrtnim ostankom Viteškega kralja. Mimo mrtvaškega odra se vrste desetstisoči in desetstisoči.

Knez Arzen z ministri in generaliteto, admiral Fisher, mornariški minister Pietri in drugi visoki dostojanstveniki stoje presunjeni pred katafalkom in so globoko ginjeni spričo izrazov iskrene in najgloblje ljubezni in bolezni ti-

sočglavih množic do pokojnega kralja.

Ob 10. je povorka pri kraju. Trajala je nad dve uri. H katafalku pristopijo Sokoli, ki dvignejo krsto in jo polože na ramena bana dr. Jablanoviča, bivšega župana Račića, sedanjega župana Kargotića, 2 kmetov iz splitske okolice, admirala Polića, vpokojenega generala Todoroviča in generala Radenkoviča. Ti prenesejo s pomočjo Sokolov posmrtno ostanke kralja Zedinitelja na postajo. Za krsto se vije dolg spreved, na obeh straneh tvorijo špalir nepregledne množice. Vee oči so solzne.

Kraljevski vlak

Častna četa francoskih mornarjev odda s četo naših mornarjev zadnjo častno salvo. Kraljevi gardisti prevzamejo krsto in jo položijo v voz dvorne-ga vlaka. V voz stopi episkop Irinej Djordjevič s svečeniki in čita kratko molitev. Godbe svirajo državno himno. Vse je pripravljeno za odhod vlaka. V vlak stopijo Nj. Vis. knez Arzen, maršal dvora Dimitrijevič, vojni odposlanec Dimitrijevič, gg. ministri, poslaniški svetnik Djurovič in druge osebnosti.

Vlak zapusti postajo. Na vseh vmesnih postajah vozi vlak počasneje, da omogoči množicam, da se poklonijo posmrtnim ostankom svojega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Sožalje Fidaca

Beograd, 13. oktobra. AA. Predsednik vlade Nikola Uzunović je prejel naslednje brzojavke:

Pariz. Kralja Aleksandra so ubili na francoskem ozemlju, ko se je Francija pripravljala, da se mu zahvali in da ga občuduje. Vsi bivši francoski bojevniki so užalosteni in ga objokujejo. Naša srca so pri vas in z vami. Spoštujemo spomin kralja viteza in prisegamo, da bomo varovali svete stike, ki nas družijo z vsemi vami, ki ste naši bratje. Predsednik francoskega odseka Fidaca.

Francoska zveza bivših bojevnikov in vojnih žrtv vam pošilja v imenu vaših vojnih tovarišev izraze svoje velike bolezni in sožalja v veliki tugi, ki je vzele Jugoslaviji in Franciji moža najsijajnejše borbenosti in hrabrosti. Zgražamo se nad ostudnim zločinom, ki je užalostil vse bojevnike iz vseh naših držav. Prosim vas, da izrazite jugoslovanskim bratom naše bolesto sožalje. Kralj Aleksander je odšel v večnost, njegov spomin pa bo ostal trajno v naših srcih in v srcih naših sinov. Vse naše zastave so na pol droga. Predsednik Fidaca.

— Globoko presunjeni nad smrtjo plemenitega kralja Aleksandra pošiljamo jugoslovanskemu narodu iskreno sožalje. Cordier, bivši častnik Polus d'Orient.

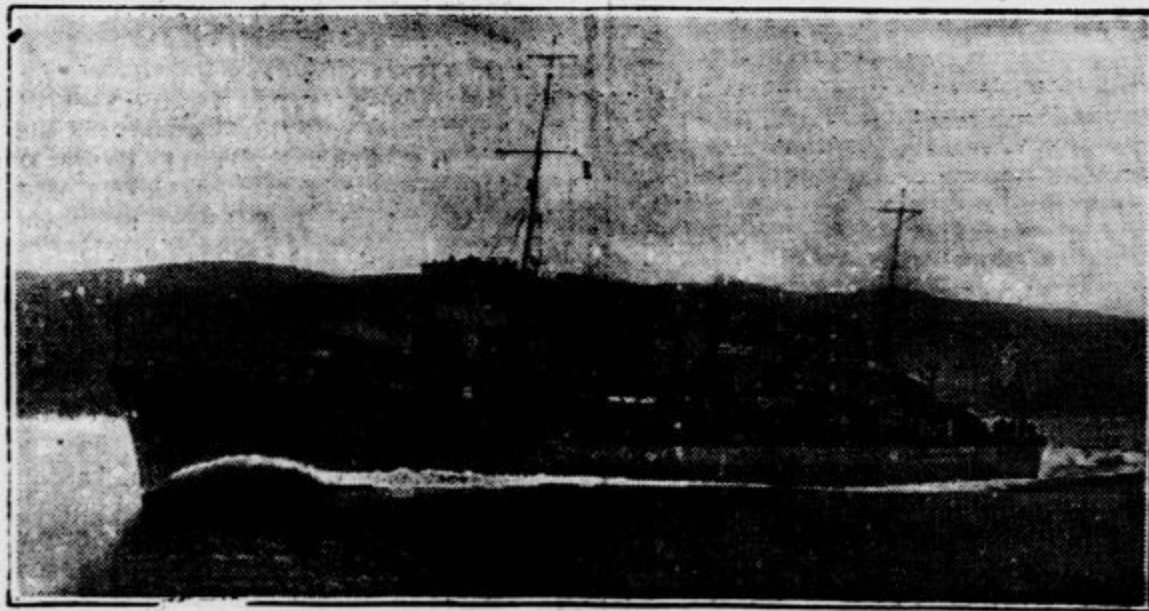
Pariz. — Splošna zveza vojnih invalidov prosi vlado jugoslovanskega naroda, da sprejme naše najtoplejšje izraze sožalja v svoji veliki bolezni in sožalje prijateljski državi, ki jo je umor kralja-vojaka tako hudo zadel. — Henri Leveck, predsednik.

Beograd, 13. oktobra. AA. Predsednik jugoslovanskega FIDAC-a g. Ljubomir Stefanović je dobil ti-le sožalni brzojavki:

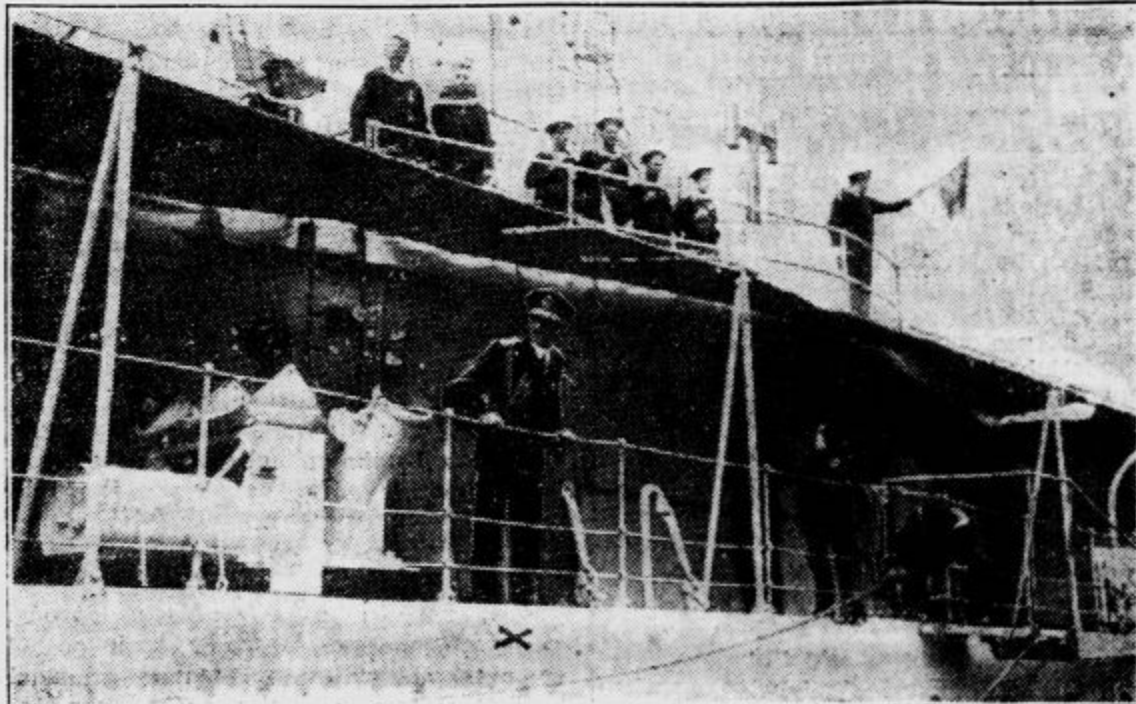
Boulogne na morju. — Portugalski bojevniki grenko objokujejo z jugoslovanskimi tovariši izgubo vašega velikega kralja. — Pereira.

Saigon. — Indokitajska federacija bivših bojevnikov globoko sočustvujejo pri velikiški izgubi, ki je zadela naši dve državi, in Vas prosti, da sprejmete izraze našega bratskega sožalja.

Vojna ladja „Dubrovnik“

Pred tednom dni nam je odpeljal našega kralja, včeraj nam ga je našega mornarstva vrnil.

Komaj teden dni je, kar se je kralj Aleksander s krova svojega »Dubrovnik« poslavljaj od naše obale, da se popelje v Francijo...

Ves slovanski Balkan je prisostvoval žurobni svečanosti v Splitu

Povratak Viteškoga kralja v domovino so oddajale vse štiri južno-slovanske radijske postaje: Ljubljana, Zagreb, Beograd, Sofija

Ljubljana, 14. oktobra.

Snoči pozno zvečer, ko so bila vsa kavarinška okna zastarta v mrak, a Ljubljana je utonila v nemo temo, je napovedal ljubljanski radio prenos kraljevega sprejema v Splitu v nedeljo ob 6.10 zjutraj. Med tem, ko je »Dubrovnik« plul ob jokajoči in kljub pozni noči še vedno živi dalmatinski obali s posmrtnimi ostanki herojskega kralja in mučeničnika proti Splitu, je bila Ljubljana že skoraj mrtva, poglabljena v svojo bolest zaradi tragične usode našega vladarja. Velike ulične svetilke so bile skrbno zavite v črni flor. Mrzli zrak z neprijetno vlagom je vse bolj praznil ljubljanske ulice. Le tu in tam so stale majhne gručice in se komaj slišno menile o grozi. Čakale so nedeljske izdaje listov z najnovejšimi vestmi. Nikjer prešernega smeha, ki sicer v poznih sobotnih nočeh tako rad zveni po ljubljanskih ulicah. V izložbah malone vseh ljubljanskih trgovin so medlele večne lučice pod slikami Njega, ki je za svojo miroljubno politiko, za svojo državo in svoj narod daroval svoje dragoceno, človeštvu še tako zelo potrebno življenje.

Ob šestih zjutraj je zaječal radio. Radio Zagreb, Beograd, Ljubljana, Sofija. Dva bratska slovanska naroda, ki ju vežejo gospodarske, kulturne, plemenske in krvne vezi — ne zgolj slučaj ali zemljepisno naključje — sta v bolesti poslušala, kako prihaja mrtvo telo velikega borca za mir, svobodo in pravico nazaj v domovino. V domovino, ki ga je tako zelo ljubila in ki bi zanj dala vse svoje sinove in svoje moči. Iz morske gladine se je sonce šele dvignilo, a splitska obala je že bila prepolna pobožnega naroda, ki se je želel pokloniti tistemu, ki mu je dal svojo ljubezen in ki mu je bila posvečena ljubezen vsa naroda. 60.000 ljudi je v Splitu nemo pričakovalo svojega najvišjega, mrtvega brata. Splitski ban, podban, župan, generaliteta, oficirji vojske in mornarice, predstavniki vseh oblastev in ustanov so se strnili v množico v skupni bolečini. Zvoke zvonov močnega splitske katedrale je prepletal jok zvonov manjših cerkva. Krik siren je bolešno pretresel jutranji polmrak. Naša največja potniška parnika, »Kralj Aleksander« in »Kraljica Marija«, ki sta pripeljala tisoče ljudi s severa in juga, sta se skoraj neslišno zasidrala v luki.

Tam, — »Dubrovnik« je priplul! Na njem je truplo najdragocenejšega sina Jugoslavije. Ogromna množica 60.000 ljudi je utonila v jokajočem molku. V zraku brnijo letala. Vedno bliže k zemlji prihajajo in se v krogu spet oddaljujejo kvišku pod nebo, da se spet povrnejo k svojememu najvišjemu gospodarju. Nato rezka vojska povelja, močnejši jok zvonov in molk — da čujemo, kako je mostič spojil »Dubrovnik« s pomolom, s sveto jugoslovensko zemljo. Mikrofoni na splitski carinarnici, v globoko črni noči zavijte in z zadnjim najvišjim ukazom »Čuvajte Jugoslavijo!« okrašeni, zdaj poročajo: Predstavniki vojaških in civilnih oblasti odhajajo na brod, da se za vedno poslovijo od viteškega graditelja in zedinitelja Jugoslavije.

Ogromen katafalk z baldahinom, ki ga je krasila kraljevska krona, je bil pripravljen za krsto. Tisočglava množica je iz ljubezni in solzami pričakovala nemo, tako nemo, da se čuje skozi mikrofoni, kako morskimi valovi poljubljajo našo obalo. Tu in tam so med neprestanim zvonjenjem vseh splitskih zvonov prelomili zrak pozdravni topovski strel in častne salve. V mladem, sončnem jutru se vrača kralj v domovino, v domovino, ki ji je ustvaril najlepše jutro njenega življenja. Vojska godba je trikrat ponovila državno himno, zvonovi so še bolešneje zaihteli.

Ko so naši mornariški častniki prenesli krsto z broda na katafalk, so se slišale kratke molitve pravoslavnega episkopata. Glas šibenškega dr. Milete je trepetal in komaj zadrževal solze, a pevsko društvo »Šumadija« je ihto odpevalo. Za »Dubrovnikom« se je med tem razvrstila eskadra naše mornarice, ki je včeraj odpulila svojemu najvišjemu zaповедniku naproti. Poleg nje je v bratstem redu stala francosko in angleško brodogradnja. Ogromno število naših, francoskih in angleških mornariških častnikov z našim admiralom Marjanom Polićem na čelu je z bolestjo v srcih gledalo krsto najvišjega zapovednika Jadrana. Naši mornarji so mu poklonili prekrasen venec z napisom »Svojemu vrhovnemu komandantu — jadranski mornarici«. Ta venec in ogromen venec društva »Marjan«, ki je bil zviti iz treh cipres in same marjanske flore, in ki zaradi svoje ogromnosti najbrž ne bo mogel biti prepeljan v Beograd, sta vzbujala splošno pozornost. Nad 300 venecov je okrasilo oder od tragične vzvišenosti plemenitega kralja Aleksandra, ki je združil v sebi najvišje vrline junaka in viteza.

Potrlost zaradi krutega udara usode, oseplost zaradi nedolžne tragedije, prenehanost zaradi grozote neumljenega dejstva so dokazovala letala — hidroavijoni in bombarderji — v zraku, molk tisočih na obali ter torpiljeri, nosilci min, podmornice in bojni čolni, ki so v spremstvu kraljevskega »Dubrovnika« pripluli v Split. Zastave na vseh brodih, jugoslovanskih, francoskih in angleških, so bile spuščene na pol droga.

Dvajset prvi topovski strel je dokončal zadnji pozdrav našemu vladarju, ki mu je do Splita prihitala naproti tudi njegova zvesta garda, da mu od tod na vsej poti po domovini do Beograda izkaže s svojo stražo zadnjo čast. Letala so še vedno krožila nad katafalkom.

Mimohod so pričeli rezervni častniki, nato Sokoli. Vrstni red ni važen: narod se je zadnjikrat klanjal svojem kralju. Ljudstvo, brez vsakega ozira na družabni položaj, društveno pripadnost ali politično prepričanje. Kmetje so ihteli, kmetice so jokale glasno in prinašale k odru šopke poljskih cvetlic, ki so bile našemu vladarju enako drage in morda še dražje od umetno vzgojenih, plemenitih rož. Imena odličnikov, ki so bili v tej množici poleg preprostih kmetov, so se izgubljala v skupni bolečini zaradi kraljeve smrti. Oder je bil kmalu preobložen s cvetjem, venci, palmami, palmami miru, palmami naše Dalmacije in naše ga morja, ki ga je kralj Aleksander tako zelo ljubil. Mornarji »Dubrovnika« so ves ta prizor v stavu »mirno« nemo zrlili na svojem brodu, na katerem so pripeljali Jugoslaviji najdražje truplo. Nekaj minut pred deseto uro so dvig-

nili kraljevo krsto in jo prenesli v dvorni vlak, v katerem so že čakali duhovniki, da molijo za pokoj našega kralja na vsej poti do Beograda, poleg častne straže kraljeve garde.

Nepregleden špalir naroda je bil ob železniški progi, ko je odpeljal vlak. Špalir, ki bo nepretetran skozi Liko, Gorski Kotar, Hrvatsko, Slavonijo in Srem do Beograda, ker je povsod narod pohitel, da se molče in v obupni bolečini poslovi od svojega kralja na Njegovi zadnji poti proti Oplencu, kjer ga bodo položili k večnemu počitku med preperle zastave junakiških srbskih polkov, v zemljo, v kateri počivajo nešteti Njegovi sobojtniki, v zemljo, ki jo je ljubil celo svoje življenje in ji končno zaradi dela v duhu tradicij Karađorđevićev žrtvoval tudi samega sebe.

Njegov spomin bo zapisan v naši zgodovini s jeklenimi črkami, a naš krik bolesti, ki ga spremlja na Njegovi zadnji poti po domovini, glasi:

Slava nesmrtnemu Kralju Vitezu, Graditelju in Zedinitelju!

Čuvajmo Jugoslavijo!

Vladimir Regally.

Beograd v pričakovanju svojega mrtvega ljubljence

Vse prebivalstvo se pripravlja, da na čim bolj svečan način sprejme truplo Viteškega kralja

Beograd, 14. oktobra v. Prestolnica se mrzlično pripravlja, da čim dostojneje sprejme posmrtno ostanke Viteškega kralja. Vse ulice imajo žalno obleko. Danes ni v Beogradu hiše, raz katero ne bi vihrala črna zastava. Hiše, ki leže ob poti, kjer se bo pomikala poslednja povorka pokojnega junaka, se se posebno odajajo v črno žalno obleko, ker so meščani pričeli spontano drapirati tudi stanovanjska okna hiš s črnimi okvirji in slikami pokojnega kralja.

Naravnost pretresljiv je pogled na beograjske izložbe, in to od izložb največjih in najelegantnejših trgovin pa do malih branjarji. Trgovine naravnost tekmujejo med seboj, katera bo lepše in častnejše poveljala spomin velikega kralja. Nameščenci mestne električne centrale so pričeli že v nočnih urah ovijati vse cestne svetilke in obločnice s črnim florom, ki bodo gorele več čas, kar bo ležal preminuli vladar na mrtvaškem odru v svoji prestolnici, ki ga je naravnost oboževala. Posebno turbotno bodo okrašene od strani mesta one ulice, po katerih se bo kretala žalna povorka, predvsem Terazije, kjer se je pokojni kralj tolikokrat navdušeno pozdravljal od svojih zvestih Beograđanov, sprehajal med svojim narodom.

Naval od zunaj je že sedaj ogromen! Vsi vlaki, ki prihajajo v Beograd, so prenapolnjeni. Ni je menda že danes družine v Beogradu, ki ne bi imela vsaj enega, če ne več gostov, ki so prihitali, da se poslednjič poklonijo Viteškemu kralju. Odbor za pogreb je rekviriral za sebe vse hotelske prostore, gaje je iz inozemstva, ki se priglajajo v vedda bo mogel prenočiti množestevine dele- no večjem številu. Gotovo je že sedaj, da bo udeležba naroda na pogrebu tako ogromna, kakršne do danes še ni videla Jugosla- vija.

Češkoslovaška žaluje

Smrt kralja Aleksandra je globoko presunila ves češko-slovaški narod, ki deli bol bratskega naroda

Praga, 14. oktobra. AA. Od dneva marseilleske tragedije, ki je uničila življenje kralja Aleksandra, živi ves češkoslov. narod v globoki žalosti. Intimno sočustvuje s tugo svojih jugoslovanskih bratov. Kralj Aleksander je bil zvest prijatelj češkoslovaškega naroda in zato so ga vsi češkoslovaški sloji visoko cenili in ljubili. Šele zdaj, po njegovi smrti, pa se šele vidi, kaj je bil pokojni kralj Aleksander za Čehoslovake. Tu ne gre za uradne izjave so- žalja in žalosti, ki se izkazujejo tujiim vladarjem. Smrt kralja Aleksandra je globoko presunila od prvega do zadnjega in ranila njegova najintimnejša človeška in slovan- ska čustva. Solze, ki so se te dni pojavile v očeh mnogih Čehoslovakov, so prhajale iz bratskih src, ki iskreno objokujejo kralja Aleksandra kot da je iz njihove krvi in mesa. Nikjer na svetu smrt blagopokojnega kralja ni tako globoko ranila kakor na Češkoslovaškem. Praga je ovita v globoko žaljo za jugoslovanskim kraljem. Praški li- sti pišejo o življenju kralja Aleksandra in o veličini njegove žrtve. Težko je naiti kulturno društvo ali rodoljubno ustanovo, ki se ga ni spomnila s spominsko sejo.

Na dan pogreba bo Praga žalovala za pokojnim kraljem in enako ljubeznivo kakor ves jugoslovanski narod. Pred starodavno praško občino bodo stali pod vednim nebom tisoči in tisoči praških meščanov, da dajo pokojnemu kralju-mučniku zadnjo čast in da iz ust svojih voditeljev slišijo, kakšno je bilo življenje in smrt kralja Aleksandra. Manifestirali pa bodo tudi svojo vero v bodočnost močne Jugoslavije in v večno prijateljstvo češkoslovaškega in jugoslo- venskega naroda.

Kralj Aleksander spada v češkoslova- ško zgodovino in bo odslej živel v češko-

Beograd, 14. oktobra v. Ker je preložen odhod posebnega dvornega vlaka s posmrtnimi ostanki pokojnega kralja Junaka iz Zagreba na jutri ob 13. popoldan, bo pri- spel vlak v Beograd šele kasno zvečer. Po- leg tega je treba računati s tem, da bo imel dvorni vlak najbrže večjo zamudo, ker se ne bo ustavil samo na že določenih posta- jah, nego bo vozil z zelo zmanjšano brzino skozi vse večje postaje, na katerih bo zbrani narod izkazal poslednjo čast svojemu tako tragično preminulemu vladarju. Po poročili- h s postaj ob progi Zagreb-Beograd ni niti ene postaje, kjer ne bo zbranih na tisoče lju- di, da se poslovijo od kraljeve Zedinitelja.

Zaradi poznega prihoda dvornega vlaka na beograjsko postajo se ne bo vršil v Beogradu noben večji sprejem. Posmrtno ostan- ke bodo pričakovali na kolodvoru samo čla- ni kraljevske hiše, kraljevi namestniki, predsednik vlade Nikola Uzunović s člani vlade ter predstavniki obeh zbornic. Ta- koj za tem bodo odpeljali krsto gardisti v stari dvor, odnosno Saborno cerkev, o čem- er bo padla odločitev v tekmu današnjega dne.

Zaključne svečanosti na Oplencu

Beograd, 14. oktobra v. Po dosedanjih di- spozicijah se bodo končale oficijelne pogreb- ne svečanosti v Mladenovcu po prenosu kr- ste iz dvornega vlaka v posebni avtofurgon. Od Mladenovca dalje bodo spremljali krsto na avtomobilih samo člani kraljevskega do- ma, kraljevi namestniki, kraljevska vlada, predsedniki obeh zbornic in zastopniki tu- jih suverenov in vlad. Zaključnih pogreb- nih obredov v zadušnih na Oplencu se bodo udeležili poleg navedenih odličnikov tudi za- stopniki seljakov iz Topole, kjer je Viteški kralj Aleksander Zedinitelj prebil marsi- katero uro počitka po težkih vladarskih poslih.

slovaškem spominu poleg drugih njegovih velikih sinov.

Praga, 14. oktobra. AA. ČTK poroča: Za- lovanje češkoslovaške vojske zaradi smrti kralja Aleksandra se bo pokazalo tudi na narodni praznik 28. oktobra. Tega dne od- padejo vse povorke, svečanosti, zabave in sportne prireditve.

Praga, 14. oktobra. AA. ČTK poroča: V ponedeljek odlete tri letala čez Zagreb v Beograd, kjer bodo prisostvovala pogrebu blagopokojnega kralja Aleksandra.

Praga, 14. oktobra. AA. ČTK poroča: Iz Prage polde v Beograd več posebnih vlak- ov s sokolskimi delegacijami in drugimi češkoslovaškimi udeleženci na pogrebu blagopokojnega kralja Aleksandra.

Praško Sokolstvo

Praga, 14. oktobra. AA. ČTK poroča: Praško Sokolstvo je priredilo spominsko svečanost za blagopokojnega kralja Ale- ksandra in Louisa Barthouja. Prisostvovali so ji predsednik parlamenta, člani diplo- matskega zbora, poslanec predsednika Masaryka, zastopniki praške občine in raz- nih rodoljubnih društev ter mnogi prijate- lji Jugoslavije in Francije. Predsednik praškega Sokola dr. Bukovski je v izbranih besedah očrtal plemenito osebnost blago- pokojnega kralja Aleksandra in obodil zločin, ki je iztrgal Jugoslaviji in Franciji njena najboljša delavca za mir.

Spominska svečanost v Varšavi

Varšava, 14. oktobra. AA. Pat poroča iz Krakova: Tukajšnje poljsko-jugoslovensko društvo je priredilo svečano spominsko slovesnost za blagopokojnim kraljem Ale- ksandrom I. Spominski govor je imel prof. Walter.

Inozemska zastopstva pri pogrebu v Beogradu

Pričakujejo se državni poglavarji kralja Boris in Karol ter prezident Lebrun — Močno odposlanstvo bratske češkoslovaške vojske — Delegaciji pošljeta tudi rumun- ska in turška vojska

Beograd, 14. oktobra. v. Vlada spre- jema še vedno nove prijave delegacij tujih suverenov, vlad in parlamentov, ki se bodo udeležile pogrebni sveča- nosti. Doslej je prijavljena češkoslova- ška delegacija, ki jo bo vodil kot po- sebni zastopnik prezidenta Masaryka predsednik češkoslovaške vlade Jan Malypetr. Vlado bosta zastopala mini- stra Bohuslav Bradáč in dr. Ivan Der- rer. V sklopu delegacije bo močno za- stopstvo češkoslovaške vojske, ki ga vodi generalni inspektor češkoslova- ške armade general Jan Sirovy z na- čelnikom glavnega generalnega štaba armijskim generalom Ludvikom Krej- čijem. V zastopstvu češkoslovaške vojs- ke bo kombiniran bataljon češkoslo- vaške pehote in zastopnikov vseh vrst orožja ter častna četa 48. pešpolka »Ju- goslavijac iz Benešova. Ta četa bo pri- nesla seboj tudi polkovno zastavo, ki jo je poklonil polku pokojni kralj Ale- ksander. V tekmu jutrišnjega dne bo pri- letela na bežaniško letališče v Zemunu tudi eskadrila češkoslovaških letalcev, ki bo sodelovala pri vseh pogreb- nih svečanostih skupno z jugoslovanskimi in rumunskimi letalskimi oddelki.

Angleškega vladarja bo zastopal princ Jurij, vlado pa angleški poslanik na našem dvoru Henderson. Angleško vojsko bo zastopala četa angleških mornarjev, ki se je izkrcala v Splitu ter je na potu v Beograd.

Po naročilu predsednika turške re- publike Kemal-paše bo sodelovala pri pogrebu tudi četa turške pehote kot zastopnica turške vojske. Poleg zastop- nika predsednika grške republike in grške vlade, zunanjega ministra Ma- ksimosa, se udeležijo pogreba četa grških mornarjev, sestavljena iz mostva voj- nih ladij, ki so spremljale preteklo le- to kralja Aleksandra na njegovem po- tovanju na Krk.

Italijanskega kralja bo zastopal pri pogrebu princ Rimone Savojski-Aosta, vojvoda Spoletski s zastopniki kralje- ve civilne in vojaške hiše. Pogreba se udeležijo tudi posebna deputacija ita- lijanskih generalov kot zastopnikov ita- lijanske vojske.

Po zadnjih vesteh iz Pariza se bo pogreba na željo francoskega naroda udeležil osebno predsednik francoske republike Lebrun v spremstvu mar-

šala Petaina in ministra vojne morna- rice Pietrija, ki sta že dospela v Beo- grad, ker sta spremljala s križarko »Colbert« posmrtno ostanke pokojnega kralja na njegovi poslednji poti v do- movino.

Pričakuje se tudi prihod rumunskega kralja Karola, v primeru njegove za- držanosti pa ga bo zastopal princ Niko- laj, ki se bo vsekakor osebno udeležil pogreba. Rumunsko vlado bo zastopal zunanji minister Titulescu skupaj z ministrom vojske generalom Angele- scom in ministrom Franasovicem. Z močno delegacijo bo zastopana tudi ru- munska vojska, ki pošlje poleg čete gardnega polka kralja Aleksandra še kombinirano četo, sestavljeno iz vseh rodov rumunske vojske. Pogrebni svečanosti se udeležijo tudi eskadrila ru- munske letal.

Kot posebni zastopnik nemškega kancelarja Hitlerja je najavljen opol- nomočen minister v. Keller, dočim bo zastopal na pogrebu nemško vlado nem- ški poslanik na našem dvoru v. Heeren.

Pogreba se bo najbrže udeležil tudi sam bolgarski kralj Boris. V primeru njegove odsotnosti ga bo zastopal princ Ciril.

Belgijskega kralja bo zastopal eden izmed članov belgijske vladarske hiše, čegar ime pa doslej še ni javljeno. Ostali suvereni bodo zastopani po svo- jih poslanikih ali pa posebnih odpo- slancih.

Varšava, 14. oktobra. AA. Pat poroča: Predsednika poljske republike bo zastopal na svečanem pogrebu blagopokojnega kralja Aleksandra general Boleslav Diugosev- ski. V Beograd odpotuje kot izredni odpo- slanec Generala Diugosevskega bo spreml- jalo več oficirjev.

Praga, 14. oktobra. AA. ČTK poroča: Iz- šlo je uradno poročilo, da polde zunanji minister dr. Beneš s pogreba Louisa Bar- thouja v Parizu naravnost v Beograd.

Pariz, 14. oktobra. AA. Listi pozdravljajo, da se predsednik republike Lebrun udeleži pogrebne svečanosti v Beogradu. »Echo de Paris« piše v tej zvezi med drugim: Pre- pričani smo, da se francoska politika ne bo izpremenila. Prva njena skrb naj bo ta, da še bolj okrepi Malo antanto. Srečni smo, da je v tej zvezi predsednik republike Lebrun smatral za svojo dolžnost, da se osebno udeleži pogreba blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Beogradu

Žalovanje v Rumuniji

Bukarešta, 14. oktobra. AA. Včeraj po- poldne je imela rumunska akademija spo- minsko sejo, na kateri je minister Lape- datu imel govor o pokojnem kralju Ale- ksandru in francoskem zunanjem ministru Barthouju. Izguba, je dejal govornik, ki je s smrtjo legendarnega kralja zadela našo iskreno zavestno Jugoslavijo, je ovila v globoko žalost tudi ves rumunski narod.

Bukarešta, 14. oktobra. AA. Rumun- ski listi se obširno bavijo z marseille- sko tragedijo. »Cuventul« piše med dru- gim. Tisti, ki so poznali blagopoko- jnega jugoslovanskega vladarja, vedo, da je Jugoslavija njegovo delo. Kralja Aleksandra ni več med živimi. Umrl je, toda njegove ideje ostanejo. V tem hudem času naj se Jugoslavija zaveda, da ima v Evropi iskrene prijatelje, ki bodo vse strili, da ji olajšajo sedanje trenutke, tako da jih bo preživela brez vsakega pretresljaja. Jugoslavija, ki je za svojo neodvisnost prelila potoke kr- vi, ima v namestništvu, ki ga je dolo- čil blagopokojni kralj Aleksander, vo- ditelje, ki jih danes nujno potrebuje in ki bodo do polnoletnosti kralja Petra II. vodili državo po poteh, ki jih je zgradil mučeniški kralj.

Bukarešta, 14. oktobra. AA. Snočni listi priobčujejo obširna poročila iz Beograda o veličastnem in navdušenem sprejemu, ki ga je ogromna množica Beograđanov priredila Nj. Vel. kralju Petru II. Listi poročajo, da bo pogrebu kralja Aleksandra poleg že določenega odposlanstva, ki bo zastopalo Nj. Vel. kralja Karola, vlado in vojsko, prisost- voval tudi maršal Prezan.

Žalovanje v Ameriki

Washington, 14. oktobra. AA. Strašna vest o tragični smrti blagopokojnega kralja Aleksandra je zbudila globoko bolest ne- le v vseh uradnih krogih, temveč tudi med prebivalstvom, ki je vedno bolj cenilo po- kojnega kralja kot enega največjih držav- nikov sodobnega sveta. Posebno porazno pa je vest učinkovala v naših kolonijah.

Kraljevsko poslanstvo v Washingtonu je prejelo veliko število sožalnih izjav od ju- goslovanskih sokolskih in drugih narodnih društev v severni Ameriki. Vsi izražajo svojo neizmerno žalost in tugo nad smrtjo velikega kralja Aleksandra. Hkratu pa tudi zražajo zvestobo in ljubezen dinastiji Ka- rađorđevićev in Nj. Vel. kralju Petru II.

Igra usode

Pariz, 14. oktobra. AA. »Matin« poroča, da je vrli operater Dascome, ki je posol- ves potek marseilleskega atentata, preminul. Med atentatom je ostal nepoškodovan. Če- prav je mimo njega švignilo kakih 10 kro- gel. Včeraj ga je dohitela smrt zaradi možganske Lapi.

Potrlost v solunski jugoslovanski koloniji

Solon, 12. oktobra. AA. Vest o tragični smrti kralja Aleksandra so z grozo sprejeli ne samo člani jugoslovanske kolonije, tem- več tudi grško prebivalstvo. Člani jugoslo- venske kolonije so se že po prvih glasovih o tragediji začeli zbirati pri vicekonzulu Andriću v njegovem stanovanju in tam prebili vse večer v čakanju novih vesti. Po- noči so obiskali vicekonzula in mu izrazili sožalje guverner Makedonije g. Gralis, rav- nastoj političnega oddelka generalnega gu- vernerja Taleosa, metropolit, armijski po- veljnik z načelnikom štaba, mestni župan, rektor univerze, policijski šef, poveljnik mesta, poveljnik pristanišča, grško-jugoslo- venska liga, korporativno odposlanstvo ru- skih častnikov in invalidov, ruski emigran- ti, ves konzularni zbor in mnogo zastopni- kov solunskega prebivalstva.

Jugoslovanska kolonija v Solunu je vsa v črni: na konzulatu, na trgovinsko-in- dustrijski zbornici, v jugoslovanskem klu- bu, na jugoslovanski šoli, na vseh državnih ustanovah in na mnogih zasebnih hišah vi- hrajo črne zastave.

Listi pišejo izključno samo o marseille- skem dogodku. O pokojnem jugoslovans- kem kralju pravijo da je bil velik krlj, zedinitelj Jugoslavije, borec s solunske fronte in velik prijatelj grškega naroda. Zlasti naglašajo, da je imel posebne sim- patije za Solun, kjer je prebil najtežje tre- nutke svojega življenja in odkoder je pri- pravil osvoboditev svoje domovine in ustvarjanje Jugoslavije.

Kraljev obisk pri nekdanjem gardistu

Ko je Nj. Vel. kralj Aleksander lani ju- lija potoval po Liki, se je na poti proti Plitvicam ustavil v mali vasi Baljevcu pod planino Plješivico. Avtomobil se je ustavil sredi vasi in od vseh strani so prihitali vsažani, ki niso bili pripravljeni na ta obisk. Kralj je vprašal, kje je doma ne- kdanji gardist Gašpar Hečimović. Mož je bil z doma nekje na delu in mnogi so po- hiteli, da ga poiščejo. Nekateri žene in otroke je tudi bogato obdaroval. Med ob- darovanci sta bili tudi dve bedni beričici, ki še nikdar nista niti videli, kaj šele ime- li toliko denarja kakor jima ga je stisnil v roke neznan prijazen častnik.

Ko je kraljev avtomobil oblegala pisana množica, pa se je z največjo težavo preril skozi njo bivši gardist Hečimović. Kralj se je zanimal za vse njegove razmere, se pri- jazno poslovil od njega in od množice ter potem odpeljal proti Plitvicam.

Vsa vas se je šele po odhodu vladarja spomnila, da je bila že pred dnevi izvoli- la deputacijo, ki naj bi vladarju, če bi po- toval skozi kraj, izročila spomenico, v ka- teri je bila tudi prošnja naj bi državna oblastva pomagala revnim vaščanom zgra- diti prepotrebni vodnjak. Izvoljena depu- tacija se je naglo odpravila na Plitvice, da bi tam naknadno predložila prošnjo, na ka- tero je ob nenavadnem vladarjevem obis- ku popolnoma pozabila. Preden pa so mo- žje krenili, je že prispela vest od ban- ske uprave da je vladar takoj po prihodu v Plitvice določil večjo vsoto, da bi se Baljevčanom izpolnila njihova želja.

Zvestoba naše vojne sile

Vojni minister je zapovedal vojski in mornarici, da varuje spomin na najvećega junaka in zvesto izpolnjuje prisegu kralju Petru II.

Beograd, 14. oktobra. Minister vojske in mornarice, armijski general Milivoj Milovanović je izdal naslednje naredbe, ki se je danes predčitala vsem postrojenim enotam in ustanovam v vojski in mornarici kraljevine Jugoslavije:

Nas vzhitni vrhovni zapovednik Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj je padel od zločinkega napada 9. oktobra v Maršailieu. Padel je, junaki, poveljnik, ki nas je z nepopisno hrabrostjo in modrostjo vodil od zmage do zmage in ki je ovekovečil i svoje i naše ime. Izgubili smo starešino, čigar plemenita duša je popolnoma obvladovala naša srca, starešino, v katerega smo vsi imeli neomejeno vero.

Njegova velika dela so se nizala drugo za drugim več kot dve desetletji. Kot prestolonaslednik je kralj Aleksander povelejal i armiji v balkanskih vojnah 1912-13. Čeprav v letih svojih najmlajših vojakov, je dobil odlične bitke in zadivil vse svet s svojo nadarjenostjo in junatvom. Sloves njegovega orožja se je daleč razširil in povsod so govorili o njegovih sijajnih uspehih. Z njegovimi zmagami se je osvobodila Južna Srbija, ki jo je tako ljubil.

Svetovna vojna od leta 1914. do 1918. ga je zatekla kot vrhovnega poveljnika. Vodil je i narod i vojsko. Pod njegovim poveljstvom je bila izvojevana bitka na Ceru in pri Kolubari. Med njegovim poveljevanjem se je vršilo ono strahovito prebijanje skozi albanske skale. Čeprav težko bolan, ni zapustil svojih čet, temveč je z njimi delil vse napore in pomanjkanje. Pod njegovim poveljevanjem se je pojavila naša vojska na solunski fronti, da preurejena in ponovno usposobljena za akcijo naglo stopi v dolgotrajne in krvave boje. Vodil jih je s prav istim poletom, s kakršnim se je boril poprej. Pod njegovim poveljstvom je bil naposled izvršen preboj solunske fronte in s tem končna zmaga v svetovni vojni. Kralj Aleksander I. je torej vodil našo vojsko tedaj, ko je ustvarjal Jugoslavijo. On je dokončal tudi njeno osvobodjenje in zedinjenje, ki ga je na svečan način proglasil.

Po vojni se je kralj z železno voljo in s tisto energijo, ki je bila sama njemu lastna, ves posvetil ureditvi države. Posvetil se je v prvi vrsti ureditvi notranjih razmer v državi in se zanimal za vsako pango narodnega življenja. Povsod je dajal vzpodbudo njegovi aktivnosti. Posvečal je rodoljubno pozornost vsemu delovanju vseh državljanov. Vojski sil je pa pripisoval še poseben pomen. Gledal je, da se čim pravilneje razvije in izpopolni.

Tudi na svoje poslednje potovanje v prijateljsko Francijo je odšel za blagor

svojega naroda. Silno navdušen je, s katerim se je narod na poti poslavljaj od njega, dokazuje, kako veliko vero je imel vanj in v njegovo podjetje in kako velike nade je polagal v srečen konec tako velikega in pomembnega dejanja. Toda zločinska roka je presekala njegovo delo bai v najvažnejšem trenutku. Kralj Aleksander je padel pri vršitvi svoje visoke naloge. Napetrgoma do smrti je skrbel za svoj narod, za svojo domovino, in mislil je nanjo, ko nam je zapustil svoje poslanstvo:

Čuvajte Jugoslavijo!
Jugoslavija je njegovo delo. Jugoslavija je, glejte, tudi njegova poslednja beseda!

Dela kralja Aleksandra I. so ogromna in v zgodovini našega naroda se bodo nji-vičneje odražala. Njegova nadarjenost in sposobnost sta nenadkriljivi. Zato je tudi izguba njegove nenavadno težka. Pokojniku kralju ni, junaki, dolgujemo neizmerno hvaležnost in brezkotno spoštovanje. Zmrcem se ga bomo s ponosom spominjali in zmrcem nam bo najlepši zgled vestnega izpolnjevanja dolžnosti in vsen vojaški vrlin.

Poklenimo se globoko njegovemu veitkemu duhu in izkažimo mu vso čast. Večna slava Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju!

Toda, junaki, da izpolnimo zaobljuba, ki nam jo je pokojni kralj zapustil, nam mora biti največja dolžnost, da častno in visoko držimo zvestobo njegovemu vzhitnemu prvorojencu. Mi smo že položili vojaško prisego vrhovnemu poveljniku Nj. Vel. kralju Petru II. V tej prisegi smo se zaobljubili, da bomo povsod in pri vsaki priložnosti zvesti, vdani in poslušni svojemu vrhovnemu poveljniku. To je naša dolžnost. To je edina pot, po kateri moramo vsi iti. Samo tako bomo pokazali, da smo vredni izvršilci tistega, kar nam je kralj Aleksander v trenutku smrti sporočil in zaupal.

S svoje strani vam zapovem, da se zato držite prisige, ki ste jo položili in da služite z isto voljo in samopremagovanjem, kakor ste to zdaj pohvalno delali: Kralj in domovina morata biti nad vsem in bratiti ju morate s skrajno poštovanostjo. Popolnoma sem prepričan, da boste tako delali, in zato vas, junaki, pozivam, da iskreno in glasno vzdiknete: Naj živi naš vrhovni poveljnik Nj. Vel. kralj Peter II.!

dog čuva Jugoslavijo

Mrak je legel na naša srca, jesenska megla pokriva Jugoslavijo. — Našega najvećega državnika, najboljšega Jugoslavana, ki je neštetokrat zrl smrti v obraz in se je ni bal, ni več! Ni bil neranjiv...

Takoj po vojni so imeli Čehi izvršnega voditelja Masaryka, mi Jugoslavan smo jim bili pogosto nevoščljivi, ker smo mislili, da nam manjka takega moža, ki bi srečno in varno vodil naš državni brod po povojnem razburkanem morju. Videli smo naše politike, na mladega kralja pa nismo pomislili. In vendar, imeli smo državnika v osebi našega nam neizrečeno millega kralja. Naš kralj Aleksander, nosilec pomembnega imena, ni bil samo pravico ljuben, svoj narod ljubeč vladar, neskončno hraber poveljnik svoje armade, on je bil tudi izredno bistroumen državnik, brez pretiravanja lahko rečemo: prvi državnik Evrope. Varno je vodil naš jugoslovenski brod, vedno večja je bila njegova izkušnja, vedno sigurnejša je bila roka krmarja. Prevozili smo nevarne ožine in čeri in že smo se bližali varnemu pristanišču. Izkušene krmarja ni več...

Šele, ko kaj izgubili, spoznaš vrednost te reči. Mi lahko rečemo: ves narod se šele sedaj v polni meri zaveda, kaj nam je bil vsem, kaj je bil Jugoslaviji, ki jo je ustvaril in tako ljubil.

Slovanska plemena so imela mogoče več genialnih vladarjev kakor drugi narodi. Toda naša velika tragika je, da smo tako izredne kneze le prehitro izgubili. Tak komet v žalostni slovanski zgodovini je bil n. pr. kralj Otakar II. »zlati« kralj, izredno nadarjen, v vseh pogledih sposoben, pa je padel komaj 48 let star kot lev se boreč proti premoči nemškega cesarja in Madžarov. Tak komet na nebu slovanskih vladarjev je bil srbski car Stefan Dušan. Za njegovega vladanja je bila Srbija velesila in njegova velika država mogoče najbolj kulturna v Evropi, — treba je pomisliti samo na njegov humani zakonik. Ta veliki državotvorec je umrl komaj 47 let star.

Naš ljubljani Aleksander nas je zapustil v 46. letu. Da je dosegel po vladarskih vrlinah najznamenitejše in najspodobnejše vladarje, bo potrdila zgodovina.

Mi plakamo, čutimo se brez večšega krmarja, slabe, čreda brez vodnika je zbegana. Mi vemo, da strel v srce ni veljal kralju Aleksandru, veljal je nam vsem, veljal je Jugoslaviji.

Toda naš vodja je živel dovolj dolgo, da je postavil trdne temelje prelepi stavbi Jugoslaviji. Naš pokojni večji krmar ni skrbel za jugoslovenski brod samo, dokler je živel, preskrbel je vse potrebno za žalostni dogodek, ki je res prišel. Gorenjsko z Bledom in okolico je ljubljani naš vzhitni pokojnik. Na Bledu je napisal svoja zadnja povelja. Vse je v redu. Zapustil je izkušeni krmar mladega sokolčka, ki bo gotovo, kakor že sedaj kaže, očetove vrline dedoval. Vso ljubzen in vdanost, ki smo jo gojili do rajnega vladarja, prenašamo na ljubljenežina sina, našega mladega kralja Petra II.

Z veseljem je prinašal vedno in vedno naš veliki pokojni vodja žrtve na oltar Jugoslavije. Te žrtve so donšale sa-

Pot od Zagreba do Beograda

Zagreb, 14. oktobra. AA. Dvorni vlak s posmrtnimi ostanki viteškega kralja Aleksandra Zedinitelja odpelje iz Zagreba jutri 15. oktobra točno ob 13. v Sisak prispe ob 14.11 in se ustavi 3 minute, v Novsko prispe ob 14.43 in se ustavi 8 minut, v Slavonski Brod prispe ob 17.10 in se ustavi 8 min. Na drugih vmesnih postajah se vlak ne bo ustavil, pač pa bo vozil počasneje.

Komemoracija Narodne odbrane v Ljubljani

V Kasini se je ob 10. dopoldne na intimno slovesno način oddolžila spominu na viteškega kralja tudi Narodna odbrana. Okna dvorane ZKD, v kateri se je vršila komemoracija, so bila s pobožno diskretnostjo zastrta, čelna stena je bila pregrnjena s črnim, pod sliko pokojnega kralja je gorela mrtvaška lučka. Na vsem obdobju, ki je napolnilo dvorano, je vidno ležala teška tegoba, ki je v teh usodnih dneh zajela narod.

Spominsko besedo je govoril predsednik izvršnega odbora NO odvetnik dr. Cepuder. Viteški naš kralj Aleksander I. Zedinitelj je mrtev — tako je izjavjal — in naši so, vražniki se veseli. Mi pa se strlih arc sklanjamo nad krsto in na dnu duše vemo, da naš veliki kralj živi v naši državi in v svojem narodu in da živi pred vsem v svojem mladem nasledniku, Nj. Vel. kralju Petru II., ki ga je pravkar ves narod s tiho, iskreno slovesnostjo sprejel. Sprejeli smo novega vladarja, kakor da nam je veliki pokojnik v svojem sinu poslal inkarnacijo svojega duha, in videli smo, da še danes gore v obeh mladega kralja vse iskre, ki so netile njegovega velikega očeta v bojih za osvobodjenje. Ko je srbski del našega naroda dosegel prvi drobec svobode, sta se v vodstvu srbskega naroda pojavili dve mentaliteti: ena kompromisna Obrenovićev, druga brezkompromisna, borbeni in zmagovita — Karadžordjevičev. Ta je ustrezala tradiciji, bistvu naroda in je zato tudi prav po žrtvah pokojnega viteškega kralja ustvarila iz male Srbije veliko Jugoslavijo. Ta miselnost živi v nas vseh in zato v vsej svoji veliki žalosti ne jočemo, temveč samo prisegamo zvestobo Njemu, ki nadaljuje duha velikega viteškega kralja. Slava viteškemu kralju Aleksandru I. Naj živi kralj Peter II.

Žalna seja JNS v Celju

Celje, 14. oktobra. V soboto ob 17.30 je bila v žalno okrašeni sejni dvorani na mestnem poglavarstvu v Celju žalna seja eksekutivne sreske organizacije ter občinskih organizacij JNS za mesto Celje in Celje okolice. Sejna dvorana je bila nabito polna. Predsednik sreske in mestne organizacije JNS g. dr. Ernest Kalan je v globoko zasnovanem govoru orisal izredno plodonosno delo pokojnega vladarja, kot izrednega človeka ter sijajnega vojaka in državnika in njegove ogromne zasluge za narod, državo in pomirjenje sveta. Predsednik je izrazil nepopisno bolelost, ki je navdala ves narod ob izgubi blagopokojnega vladarja. Ob zaključku so vsi navzočni a solzami v očeh počastili spomin velikega pokojnika s klici: »Slava!«

V isti dvorani je bila ob 18.30 žalna seja vseh nacionalnih, kulturnih, humanitarnih in strokovnih organizacij iz Celja in okolice. Zastopniki so napolnili dvorano do zadnjega kotička, mnogi pa so morali stati pred vrati. Predsednik mestne občine g. dr. Goričan je opisal življenje, neumorno delo in ogromne zasluge pokojnega vladarja za jugoslovenski narod in za svetovni mir. Navzočni so počastili spomin pokojnega kralja s trikratnim klicem »Slava!«, novemu kralju Nj. Vel. Petru II. pa so vzdiknili trikrat: »Živel!«

Upravni in nadzorni odbor SK Celja bo imel žalno sejo danes, v ponedjeljek, ob 20. v sejni dvorani na mestnem poglavarstvu v Celju, ne pa v klubovem lokalu »Pri angeluc, kakor je bilo najprej določeno.

Zveza intelektualcev Jugoslavije svojem kralju

Beograd, 13. oktobra. Združenje intelektualnih delavcev Jugoslavije je imelo 11. t. m. svečano komemorativno sejo centralne uprave združenja intelektualnih delavcev. Seja je bila v Ratničkem domu. Govoril je predsednik združenja g. Popović, ki je pri tej priliki dejal:

»Vest o tragediji v Maršailieu je zbudila neizmerno žalost v vsem jugoslovenskem narodu. Neizrekljiva bolelost in tuga sta zavili v črno vasi in mesta, ker smo mi in z nami vse človeštvo izgubili velikega pobornika za svetovni mir. Naš ljubljani kralj Aleksander I. je padel od zločinske roke v trenutku, ko je bil pri delu, da pomaga pri pomirjenju Evrope. Svojo mladost je prebil v vojnah kot legendarni junak in neustrašen voditelj svojega naroda, v miru pa je dvignil ugled jugoslovenske države na zavidljivo višino in izvršil zgodovinsko delo z zedinjenjem bratov ene krvi v močni in nedeljivi kraljevini Jugoslaviji. Ker je poznal strahote vojne bolje kakor kateri drugi, je pokazal kot veliki državnik v svojem delu stremenje in genijalni spretnost, da se ohrani mir na zemlji. Velikost njegovih zaslug za mir in za blagor človeštva bo zapisala zgodovina z zlatimi črkami. Slava viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju! Polni vere in dobrih želja vzdikamo našemu mlademu kralju Nj. Vel. Petru II., ki ga toplo, iskreno in z odprtim srcem pozdravljamo, naj bi bil srečen v svoji vladavini. Živel Nj. Vel. kralj Peter II.!

Predsednikov govor so vsi prisotni burno sprejeli z vzdikli: Slava kralju mučeniku! Živel kralj Peter II.!

»Nj. Vel. kralj Peter II., Beograd. — Gleda boko preživetje zaradi mučeniške smrti našega viteškega kralja Zedinitelja, prosi. mo vaše kraljevsko Veličanstvo in ves kraljevski dom, naj v imenu intelektualnih delavcev Jugoslavije sprejme izraze našega najstrenjšega ožala v splošni narodni bolesti z izjavo globoke vdanosti in zvestobe Vašemu Veličanstvu.«

Jugoslovenskemu učiteljstvu

Proglas vodstva JUU — opomin na naročilo kralja Aleksandra učiteljstvu

V trenutku, ko preživlja jugoslovenski narod najtežje trenutke po osvoboditvi in zedinjenju, ko pokopava očeta Jugoslavije, ko objokuje izgubo svojega najvećega učitelja in voditelja, dvignimo visoko vzklik srca iznad vseh naših majhnih vsakdanjih skrbí in se obenem s prisego, ki smo jo položili naši veliki nadi v tem težkem času, Nj. Vel. kralju Petru II., zaobljubimo svetlemu spominu velikega nesmrtnika Jugoslavije, blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja: Čuvajmo bomo Jugoslavijo!

Pomladne besede in prisega naj nam bodo prva in trajna misel vsakega dne do konca dni Jugoslovensko učiteljstvo se z globoko pieteto klanja spominu najvećega vladarja, pobornika edinstva, slave in veličine našega naroda in najvećega prijatelja jugoslovenskih učiteljev.

Ljubzen pokojnega velikega kralja do narodne prosvete in učiteljev je bila prav legendarna. Ta ljubzen in visoka sodba viteškega kralja sta najlepše izraženi v njegovem lastnoročnem pismu na našo skupščino l. 1931. To pismo, njegova oporoka, se glasi:

»Jugoslovenski učitelji, prežeti ljubavni do svojega naroda in svojega tečajnega, a vzhitnega poklica, so graditelji narodove duše, njegove nacionalne zavesti in kulture. Da bo popolnomu; ustrezalo željam in nadam, ki jih vanje polagata njihov kralj in narod, mora biti jugoslov. učiteljsko združenje, ki združuje vse sedanje in bodoče jugoslovenske učitelje, žarišče prosvete, steber jugoslovenskega nacionalizma in pobuda vsem lepim stremiljenjem v bodočnosti Jugoslavije

Na Bledu, 20. avg. 1931. Aleksander, I. r.

Ta njegova oporoka učiteljstvu mora biti evangelijska zvezda-vodnica vsemu našem učiteljskemu delu. Danes mora asterber jugoslovenskega nacionalizma, kakor nas je imenoval veliki kralj, skupaj z vsem narodom prestatí najtežjo preizkušnjo. V težkih trenutkih, kadar nam usoda grozi, da bi nas Bog same zapustil, je učiteljstvo poklicano v šoli in v narodu, da čuva sedanjo in bodočo Jugoslavijo, da ohranja vero, bodri upe, jekleni narod, ga hrabri in strne v čvrsto in neslomljivo falango. Okrepljen s takimi vrlinami se bo naš narod zmrcem mogel postaviti po robu neprijatelju naroda in države. Okrepljeni s takimi vrlinami bomo dokazali, da se nesmrtniki in njihova dela ne dajo ubiti, da je a smrti kralja-mučenika naša edinstvo započeto s najdragocenejšo krvjo, da je učvrščeno in zlitó. Da, vitez čisto spremlja tragičen konec, je rekel veliki pesnik, Njegova črna prerokba se od časa do časa ponavlja v naši slavni zgodovini. Toda isti pesnik je tudi dejal: Blago onome, ko dovijek živi, ima se zašto i roditi.

Veliki naš učitelj! Pokazal si nam, kako se živi in umre za to domovino. Zaobljubljamo se, da bomo tudi bodoče rodova odgojili, da bodo tako živeli in umirali za domovino, kakor si nam ti pokazal, veliki nesmrtnik! Tvoje pismo, tvoje poslednje besede naj bodo za nas vse zaobljuba. Dvigajmo prosveto in čuvajmo Jugoslavijo!

V Beogradu, 11. oktobra 1934. Predsednik jugoslovenskega učiteljskega združenja Ivan Dimnik I. r., podpredsednik Djordje Mirkov I. r., Todor Dimitrijević I. r.

Kranj v dnevih tuge in bolesti

Kranj, 13. oktobra. Ko je pred nekaj dnevi udarila z vso neizprosno silo med nas grozotna novica o smrti našega vladarja, se je Kranj zavil v kopreno bolestne žalosti. Kranj je dobil drugačno izpremenjeno lice. V sredo jutraj so zaplapolale z vseh hiš črne zastave. Prav tako so kranjski trgovci okrasili okna s kraljevo sliko ali kipom, prepletili izložbe z zelenjem, pred sliko pa prižgali sveče. In žarnice v oknih, razsvetljujoč kraljevo podoba in vsak večer se po Glavnem argu pomikajo procesije ljudi od okna do okna, ogledujejo in premišlujejo. Zanimivo je opazovati ljudske množice, ki se tako vdano in tiho spominjajo pokojnega vladarja. Ko so izšli prvi časopisi po atentatu in raznesli vest med široke plasti naroda, si videl preproste delavke, katerih siceršnje doživljanje je daleč od vsakdanje politike, s časnikom v roki vse zaskrbljene. Zadnje dni se je g. sreskemu načelniku dr. Ogrinju poklonilo nebroj deputacij. Vsa večer se vršijo žalne seje. Prva je bila žalna seja mestnega sveta, o čemer je »Jutro« že poročalo. V četrtek so potem bile tri žalne seje: Čitalnice, SK Korotana in Sokolstva. Predsednik Čitalnice g. dr. St. Sajević je imel daljši spominski govor. Narodni čitalnici je pokojni kralj dvakrat izkazal svoje priznanje, prvič l. 1923 ob njeni 60letnici in drugič lani, ko je prevzel pokroviteljstvo nad proslavo 70letnice Čitalnice, katero je sam inspiriral. Po govoru je dr. Sajević odredil enominuten molk, na-

to pa je še prečital sožalno brzojavko predsedniku vlade. — Na žalni seji SK Korotana je govoril predsednik kluba g. Joško Horvat. Deputacija je šla izraziti sožalje na sresko načelstvo in se je LNP odposlala brzojavka, da LNP na pristojnem mestu tolmachi izraze vdanosti kranjskih sportnikov. — Docim sta bili prvi dve seji omejeni le na odbor, je bila komemoracija, katero je priredilo ob pol 21. sokolsko društvo, namenjena članstvu in občinstvu. Sokolska telovadnica je bila svečano okrašena z veliko sliko, ki predstavlja kralja v svečanem ornatu, posodila jo je gimnazija. Okoli slike je bilo polno zelenja, nad njo pa so bili na obe strani »zpeti trije ogromni črni pasovi. Vsa dvorana je bila v temi, le kraljeva slika je bila razsvetljena. Po leg sreskega načelnika dr. Ogrina in predsednika občine g. Cirila Pirca je bilo zbranih mnogo kranjskih odličnikov, članstva, Sokola in občinstva. Pred kraljevo sliko je prikorakala skupina članov, članic in nastajala z obema zastavama. V gluho tišino dvorane je spregovoril z izbrano besedo sokolski starosta br. Završnik in slavil v dolgem govoru kralja kot vladarja, junaka in prvega Sokola. Sokolsko delo mora po začrtani poti naprej. Pretresljivi govor staroste je ganil občinstvo do solz. Zastavi sta se poklonili pokojnemu kralju, sokolski orkester pa je zaigral drž. himno. S trikratnim vzdikom »Slava« se je zaključila svečana žalna seja.

700letnica smrti sv. Save

Kdaj naj se praznuje ta versko-narodni praznik?

Beograd, 9. oktobra. Praznik velikega prosvetitelja in učitelja srbskega naroda, ki se praznuje 27. januarja po novem državem in 14. januarja po starem, cerkvenem koledarju danes ni samo verski in narodni praznik srbskega dela našega naroda, temveč narodni praznik za vso našo jugoslovensko učeno se mladino, kateri se s svetovskimi proslavami jasno predčuje, kako zlobno pristransko je bilo tisto nekdanje učenje v senci kril dvoglavega črnega orla. Češ, da je vse, kar je jasnega in svetlega v nas prišlo k nam iz latinskega Rima in z nemškega Dunaja. Svetosavske proslave predčujejo naši mladini neovržno resnico, da je na »barbarskem« Balkanu že v davnem trinaestem stoletju zagorela »uč narodne prosvete in da je bil tisti, ki jo je užgal, sin narodnega kralja našega naroda, tisti, ki ga proslavljamo pod njegovim svečeniškim in svetniškim imenom sv. Save.

In se približuje 700letnica dneva, ko je sv. Sava zatisnil oči v tedanji bolgarski prestolnici na svojem potovanju na vzhod, ter se bo ta dan brez dvoma proslavil še mnogo slovesneje, kot se proslavlja dan njegove smrti vsakega leta. Toda ni še določeno, kdaj, katerega leta naj se praznuje 700letnica, ker se zgodovinarji vse doslej niso zedinili za letnico smrti sv. Save.

Zanimivo je da življenjepisca sv. Save, Domentijan in Teodizij ne navajata ne letnice ne koledarskega dneva njegove smrti. Zabeležila sta samo, da je umrl v roči od sobote na nedeljo. Poznejši pisci navajajo za dan njegove smrti 14. januarja, nekateri pa 12. januarja in menda tudi 13. januarja (27. 25 in 26. jan. po novem). Ravno tako pa se navajata tudi dve letnici 1235. in 1236. Leta 1235. je bila nedelja 14. januarja, docim je bila 1236. leta 12. januarja. Več učenjakov, med njimi tudi naš dr. Matija Murko, menijo, da je prava letnica smrti sv. Save 1236. leto, docim se po drugi in med njimi Ilarion Ruvarac drže zgoraj navedene trditve, da je sv. Sava umrl v noči od sobote na nedeljo, potem takem torej leta 1235., ko je bila nedelja 14. januarja in se v cerkvenem smislu sobotni večer že prišteva nedelji. Srbska pravoslavna cerkev praznuje praznik sv. Save 14. (27.) januarja in se da sklepati po tem dejstvu, da smatra za letnico smrti 1235. leto, ko je bila nedelja 14. januarja in to odgovorja omenjeni trditvi življenjepiscov Domentijana in Teodozija.

Ko se torej mora pričakovati, da bo srbska pravoslavna cerkev proslavila sedemstoletnico smrti sv. Save že prihodnjega 1935. leta in da se bo torej praznik sv. Save 27. januarja prihodnjega leta praznoval izredno slovesno. In če bo praznovala srbska pravoslavna cerkev 700letnico smrti sv. Save tega dne se bo vsakako vršila istočasno tudi kar najslavesnejša proslava vseh naših šolah. Zato menimo, da bi ne

bilo napačno, če bi se že sedaj — do praznika sv. Save niso niti trije meseci več — razmišljalo, na kak način bi se mogel ta praznik proslaviti ne samo na najslavesnejši, temveč obenem tudi najsmotnejši način. Življenje in delovanje velikega narodnega prosvetitelja daje toliko raznovrstnega, zlasti za sedanje čase tako prikladnega gradiva, da je le treba z dobrim umevanjem poseči po njem, pa se more z njim nuditi naši mladini v sedanjih, s pravimi vzori tako rečnih časih, res nekaj vzhitno lepega in dobrega. Tako bi se gotovo kar najprimerneje proslavila 700letnica smrti sv. Save.

Ogenj na Barju

Ljubljana, 14. oktobra.

Menda si je neznaní požigalec, ki že dolgo strahuje Barje in vso njegovo bližnjo okolico, izbral prav soboto za svoje zločinsko delovanje. Že nekajkrat je gorelo na Barju, na Illovi in ob Dolenjski cesti ravno ob sobotah in tudi včeraj smo imeli na Barju ogenj. Gorelo je na Knezovem stradonu 43, in sicer je zapel rdeči petelin na dvojnem kozolcu posestnice Marije Kadunčeve. Goreti je začelo okrog 8. in so takoj prihiteli na pomoč gasilci z Barja, z Rudnika, poklicni z motorno brigadno iz Ljubljane, pa tudi z Laverce. Kozolca, ki je bil natrpan s krmo in senom, sicer niso mogli rešiti in je pogorel do tal, pač pa so obvarovali katastrofe stanovanjsko hišo, ki stoji le kakih 10 m stran in so jo plameni že lizali. Škoda znaša okrog 20.000 Din, posestnica je pa bila zavarovana pri zavarovalnici.

Obrotništo v Ljubljani obveščamo, da se sprejemajo prijave za skupno udeležbo na pogrebu v Beogradu v pisarni Okrožnega odbora obrtnih združenj v Ljubljani danes do 18 ure. Prijavitelcem se preskrbe potom pisarne potrebne legitimacije. — Okrožni odbor obrtniških združenj v Ljubljani.

Obrtniško dravske banovine. Združene obrtniške organizacije so imele dopoldne skupno posvetovanje, kjer so v popolnem soglasju zaključile: Vsaka organizacija odlošile po možnosti svoje odposlanstvo. Vse delegacije iz dravske banovine nastopajo pri pogrebu skupno pod vodstvom podpredsednika ZTOJ v Ljubljani g. Jojsa Rebecka. Obrtniško dravske banovine pokloni po svojih organizacijah krsen srebrn venec s posvetitvijo in spominatno knjižo, v kateri so imena vseh obrtniških obrtnih organizacij v banovini. Odhod delegacij je določen na torek z večernim brezim vlakom. Po prijavih sodeč bo pri pogrebu preko 200 obrtnikov iz naše banovine.

Naročite — čitaite
„LJUBLJANSKI ZVON“

Slovo od Viteškega kralja v Franciji

Najdragocenejši tovor, ki ga je kdajkoli nosila vojna ladja: krsto s truplom Viteškega kralja Aleksandra dvigajo na rušilec „Dubrovnik“

Slovo: Nj. Vel. kraljica Marija in predsednik francoske republike Albert Lebrun odhajata z „Dubrovnik“, ki je takoj nato krenil iz marseilleskega pristanišča v domovino

Južna Srbija objokuje svojega rešitelja

Skoplje, 11. oktobra.

Zalost Južne Srbije zaradi tragične smrti kralja Aleksandra je neizmerna. Dasi so te vesti vso državo pogreznilo v globoko žalost, ima iz mnogih vzrokov ta žalost v južnosrbskih krajih še bolj pekočo bolečino. Na južnosrbskih tleh je bil začetek velikega poslanstva pokojnega vladarja. Južna Srbija in njeni prebivalci so bili priča njegovega zmagovitega pohoda v balkanskih vojnah, bili so priče najstrašnejših časov po lepi zori priporjene svobode na poti na krvava bojišča in naposled v tužino, ko so za umikajočo se vojsko, ki jo je vodil regent Aleksander, gorele domače vasi in ko se je vse naokrog zgrinjal oklep sovražnega uničevanja. Na domača, od sovražnih granat razorožena tla, pa je spet stopila srbska vojska 1918, ko je njen poveljnik, regent Aleksander usmeril pot s ciljem »naprej v slavo ali v smrt!« Pot je vodila v slavo in ko je napočil mir v združenji, svobodni Jugoslaviji, se je tihiar ponovno vračal na torišče svojih zgodovinskih pohodov. Zadnjič je bil v Skoplju letos spomladi, ko so manifestirali bojovniki iz l. 1914, da so ohranili za vso Jugoslavijo isto srčnost in isto zvestobo, s katero so pred dvajsetimi leti iz Skoplja odhajali na bojišča. Južni Srbiji pa je naš vladar tudi drugače vedno posvečal svojo največjo skrb ter se zanimal za vse njene gospodarske in kulturne zadeve.

Skoplje je prvo mesto, ki je vso noč preživelo v največjem razburjenju in bridki žalosti, vmes pa tudi v mrzličnem iskanju utrnika kake nade. Zjutraj 10. t. m. pa so bili tudi po Skoplju razširjeni letaki in dospole so tudi prve izdaje prestolinskih listov, ki so potrdile vso tragično resnico.

Vrhovni vojaški poveljnik Aleksander in veseli Šumadinci

Nekaj dni pred zgodovinskim 14. septembrom 1918, ko je bil začetek preboja solunske fronte, se je vrhovni vojaški poveljnik regent Aleksander v mali leseni kolibi na Bukoviku vso noč razgovarjal s svojimi generali o pripravah napada. Naslednji dan se je po postojankah in taboriščih rezerv že razširjala vest, da se pripravlja nekaj važnega in odločilnega. Na pobočju Bukovika so imeli svoje postojanke Šumadinci, ki so se že precej časa dolgočasil zaradi mučnega mira na fronti. Mučili jih je bolj kakor kdaj poprej domotožje in želeli so si, da bi se nekaj zgodilo, karkoli — samo ven iz tega neustavne mirne čakanja. Vest o odločilnem napadu jih je nenavadno poživela. V strelskih jarkih in taboriščih rezerv je zavladalo pravo veselje.

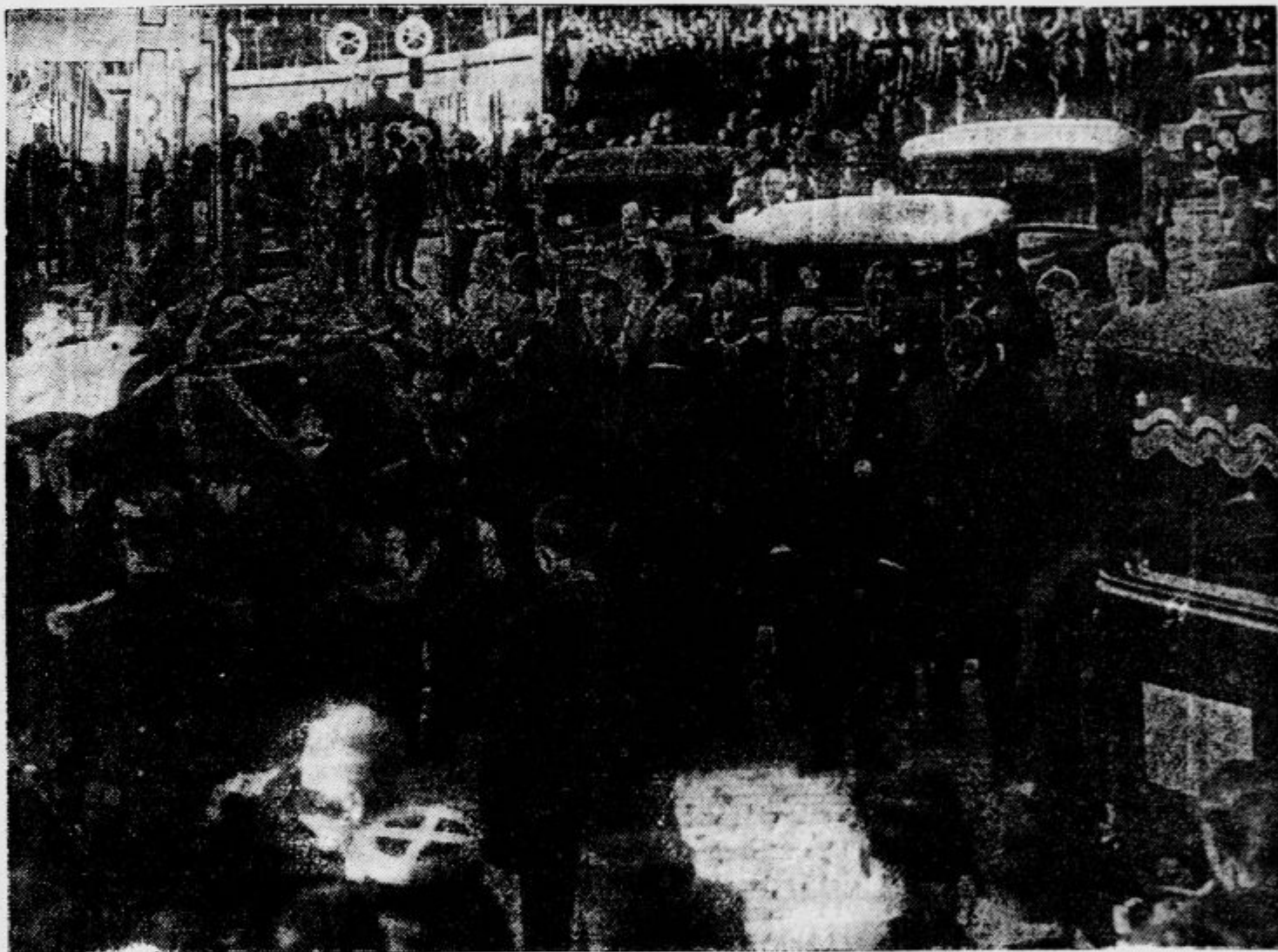
Ko je regent Aleksander s svojim adjutantom pregledoval postojanke, je naletel na starejšega moža, vojaka J. poziva, ki je prepeval neko vojaško popevko, ko je korakal proti taboru svojega oddelka. Mož je častnika pozdravil, postavil se je mirno, a videlo se je, da ni baš trdno na nogah. Tudi na vprašanja je odgovarjal precej nerodno.

— Vidi se, da si se ga precej nalezel, je dejal staremu vojniku regent Aleksander. — To pa to, od veselja sem se napil, ker se bomo naposled vendarle dvignili iz tega brezdeleja in potolkli sovražnike, ki se nam že smejijo, ker toliko časa mirujemo. Bogu in vrhovnemu komandantu hvala, da je temu konec!

— Ali so tako veseli tudi tvoji tovariši? — Seveda so, veselimo se vsi, stari in mladi. In povem ti, gospodine, da bi postal vsi četo, če bi imel kaj denarja.

Regent je moža še povprašal od kod je doma, kako dolgo je že na fronti in kaj je z njegovo rodbico.

Mož mu je razložil, da je doma ostala

Zbor odličnikov okrog Nj. Vel. kraljice Marije, ko so v Marseilleu prenesli krsto z mrtvim kraljem na „Dubrovnik“. Na desni strani kraljice predsednik Lebrun, za njim na levi ministra Herriot in Bouisson

samo žena in da sta na fronti z njim vred še dva sina. Eden pri topničarjih, drugi pa v isti četi. Vse to je pripovedoval z največjo prostodušnostjo veselo človeka.

Regent ga je poslušal z vedno večjim veseljem ter mu naposled izročil večji bankovec.

— Tu imaš, pa naj bo po tvojem. Le počasti četne tovariše, dokler je še čas, zakaj kmalu bo treba nastopiti z vsem pogumom, ki si ga, kakor vidim, že večkrat pokazal.

— Najlepša ti hvala gospodine, samo prosim te, da mi poveš, kdo si, da ti lahko

ko vrnem in te počastim kadar pridemo spet domov.

Regent se je samo smehljaj, adjutant pa je vprašal veselo moža:

— Kaj res ne poznaš gospoda? Pomisli malo!

Mož je krčevito stiskal bankovec v roki, nekaj časa razmišljal, potem pa s težavo spregovoril:

— Zdi se mi, vedno bolj se mi zdi...

— Da, da, mu je pomagal adjutant, pred vrhovnim poveljnikom stojiš.

— Va-va-še Vi-vi-sočanstvo, je jedjal stari vojak in stal kakor ukopan, ko sta regent in pobočnik že odhajala.

Ni ga več med nami...

Vrhnika

Deseti oktober zvečer.

Med osmo in deveto uro je bilo. Sedim v svoji sobi pri pisalni mizi. Sredi dela sem. Nenadno nekdo potrka in stopi ves bled in prepaden z velikim razprtimi očmi. Stojiva si nasproti, on s strašno novico na ustnih, jaz s tesnobno težko slutnjo...

»Naš kralj... Kralja so nam ubili!« Obe roki dvignem nehoti, pritiskajoč ju na srce...

»Kaj pravite?... Ne... ne!... Saj to vendar ni mogoče — ne sme biti mogoče!« — Moj glas je nenaraven, hripav, pretrgan.

»Po radiu...« se s težavo iztrga polovičen stavek pojasnila iz njegovih ust.

»Radio...«

Naslonim se na vrata, vse okrog mene se potaplja v meglo, vse v meni se zastre s temo, tako črno, kakor je le smrt...

»Bog se usmili!...«

Vsi ljudje v hiši so zbrani okrog na-

ju. Ne vem, kdaj so prišli. Nenadno si gledamo v oči, ki so povsem prazne in vendar polne nezvestne groze, brezmejne gorja, neizgovorjene žalosti. Roke se nam nehoteno oklenejo druga druge, enoten, vztrikri podoben, vzdih se izvije iz naših prsi:

»Naš kralj... Aleksander —!«

»Čuti bi nas moral,« mi seže v misel.

»Vstati bi moral, saj ga tako kliče-

mo!«

In potem se prične beganje po ulicah, po lokalih, kjer se čuje radio. Kukavica ljubljanske radijske postaje kuka neprestano.

»Kaj se je zgodilo?«

Pričinja se noč brez spanja, polna mrzličnega pričakovanja, polna kljub vse še upajoče molitve... Da, to noč smo znali spet moliti. Molitev je bila vsak naš dihanje, vsaka še tako brezoblična, iztirjena misel. Vse je še vedno priložilo:

»Bog ne daj, da bi bila resnica —!«

Enajsti oktober: zjutraj.

Hodim v svoji sobi od stene do stene, brez utrujenosti, brez čuta, da so minile že ure noči in trka jutro na zastrta okna. Predrami me zvon. Korak se mi ustavi. Mehanično dvignem zastor in vidim: jutro megljeno — solzno, kakor da so se vse solze naših src, ki jih niso mogle preliti oči, nabrале na nebu, vpijč po življenju Njegovem, ki nam je bil Oče nad Očeti, kateremu smo prepustili tako brezskrbno vse delo za blaginjo naše domovine, za nas vse...

S strehe nasprotne hiše udari vame senca... Obe roki se braneče iztegneta proti njej, vročine oči brez solz se zapro:

»Ne... ne... ne...!« —

Neizprosno resnice ubije vse. Zaman so bile vse molitve, vse prošnje, vse upanje... Nič več se ne morejo misli oklepati rešilne bilke:

»Saj se ni mogel roditi zločinec, ki bi streljal Nanj, ki mu je bila vsa globoka dobrota, tako vidno izražena na obrazu in v očeh polnih blagoslovilajočega miru človeštvu, polnih neuklonljive sile pozitivnega dela v blagor svojega naroda in domovine!« —

Nič več... Žalobne sence plapolajo po zraku, zagrinjajo naša srca, stiskajo jih, kakor z jekleno verigo, razbeljeno v ognju neizjokane žalosti... Zvonovi pojo svojo turobno pesem, vsako uro...

Po cestah je mrtvo, a kogar srečaš, mu je lice resno, vpadlo, bledo. Sem in tja čuješ besede...

»Zakaj se je moralo zgoditi?!«

»O, da bi mogel preprečiti to...«

»Ko bi mi bilo dano, dati življenje namestu Njega...«

Mlado dekle, z zasoljenimi lici, zabrekli. Objokanimi očmi govori:

»Vso srečo ljubezni in življenja bi darovala, ko bi le ne bila resnica...«

Otroci govore s preplašenimi očmi med seboj:

»Kralj je umrl...«

»Vojna bo —!«

»Ne, ne bo ne vojne! Kralj Aleksander ni hotel vojne. Vsi ga morajo ubogati, čeprav je zdaj mrtve —!«

Starčki s tresočimi se rokami s tihim glasom govorijo:

»Ni ga več med nami, našega kralja. Težko je to!«

V vseh dušah in srcih biva obupna žalost. Učitelji stoje nemi pred šolsko mladino. Ne morejo govoriti. Jokaje se jim trgajo besede:

»Deca! Glejte — ob zadnjih trenutkih svojega življenja, On velikan nad velikani, ni mislil nase, domovina mu je bila v mislih — mi smo bili njegova skrb... Njegov zadnji dihanje je bilo poljub ljubezni na naša čela, da ne pozabimo njegove svete zapuščine: »Čuvajte Jugoslavijo!« Deca! Ponesite ta njegov poslednji poljub svojim staršem, povejte jim oporoko našega ljubljenega kralja, da se bodo vedno spominjali in lahko rekli: »Čuvamo jo, Jugoslavijo!«

Srca vseh Jugoslovenov so polna bridkosti. Njegovi Sololci govorijo neprestano z Njim, ki jim je bil največji brat med brati:

»Odsel si od nas, mi pa Te nosimo v svojih srcih, iz katerih Te ne more nihče nikoli iztrgati, kakor Te je nam iztrgala propala roka iz sredine življenja. Čuj nas, naš ljubljeni kralj, čuj nas, ko prisegamo zvestobo Tvojemu sinu, Nj. Vel. Petru II. — čuj nas! Tvoj dihanje med nami, prepričani smo, da vidiš v srce vsakemu posebej, zdaj, ko si sam prešel v veliki mir in si dvignjen nad vsakdanjostjo našega življenja. Zato razločiš v nas tudi na glas neizgovorjeno prisego, prisego na poslednji dihanje Tvojega življenja, ki nam je in ostane naj-»

»Čuvajte mi Jugoslavijo!«

In zdaj, ko nam je vzeto Tvoje dragoceno življenje in si se vrnil k nam na valovih sinjega Jadrana v beli Zagreb in kraljevski Beograd, nem in veličasten v smrti, so naše duše polne Tvojega nesmrtnega duha, Tvoje ljubezni do domovine, ki si nam jo umirajoč zapustil kot največjo svetost našega življenja!

V slavo Tvojega nesmrtnega spomina in slavo našega mladega kralja Petra II. se zaklinjamo: »Čuvati bomo Jugoslavijo!«

N—

Žalna seja pariškega občinskega sveta

Paris, 13. oktobra. p. Pariški občinski svet je imel snodi žalno sejo, na kateri se je predsednik pariške občine v daljšem govoru spominjal Nj. Vel. kralja Aleksandra.

Občinski svet je s trinitutnim molkom počastil spomin velikega vladarja Jugoslavije. Obenem je bilo sklenjeno, da odpošlje pariška mestna občina na pogreb kralja Aleksandra posebno deputacijo.

Mednarodni kongres za letalstvo v Beogradu

Washington, 13. oktobra. w. Na zadnji seji kongresa mednarodne zveze za letalstvo je bil princ Jurij Bibescu ponovno izvoljen za predsednika. Prihodnji kongres zveze bo l. 1935. v Beogradu. Znani nemški letalec Wolfram Gronau je bil imenovan za generalnega svetnika zveze.